

AMOS

Inleiding

Die boek ontleen sy naam aan die profeet van die HERE wat aan die woord is. Van die persoon van Amos weet ons min. Volgens Amos 1:2 was hy 'n herder uit Tekoa en volgens Amos 7:14 het hy ook ander seisoenswerk gedoen.

Die boek is waarskynlik die eerste van die profeteboeke wat op skrif gestel is. Die skrywer(s) van *Amos* is onbekend. Volgelinge van die profeet het vermoedelik die profesieë opgeteken in die tyd tussen 750 en 721 vC. Dit is egter duidelik dat die boek ook later, selfs in die tyd ná die Babiloniese ballingskap in die sesde eeu vC, redaksioneel verwerk is.

Alhoewel Amos uit Juda in die suide afkomstig was, tree hy in die noorde, in die koninkryk van Israel, as profeet op. Die eerste hoorders van die profesieë was dus die Israeliete wat geleef het teen die einde van koning Jerobeam se regering (783-743 vC). Die boek is egter na alle waarskynlikheid in Juda saamgestel, oorgelewer en voorgelees.

Die boek is in 'n lewendige en kragtige styl geskryf. Die aandag van die lesers word gevange gehou deur direkte vrae (3:3-6; 5:18-20), stylfigure soos sarkasme (4:4-6), en veral deur woord- en klankspel (5:5), wat ongelukkig nie in 'n vertaling tot sy reg kom nie. Dit is ook opvallend dat die leefwêreld van die boer 'n belangrike rol speel in

die vergelykings en beeldende taal van die profeet (1:2-3; 3:4-5,12; 4:7-9; 5:19-20; 6:12; 7:1-5; 8:1-3). Die getal vyf speel ook 'n belangrike rol in die samestelling van die boek: In 4:4-11 is daar vyf veroordelings, wat telkens eindig met die verwyt dat die Israeliete nie na die HERE terugkeer het nie; daar is vyf visioene (7:1 – 8:3; 9:1-4) en vyf terreine waaroor God se heerskappy strek (9:2-4). Die drie lofprysings beklemtoon die erns van die oordeelswoorde wat die profeet uitspreek (4:13; 5:8-9; 9:5-6).

In die boek is die gebrek aan sosiale geregtigheid in die samelewing een van die sterkste temas. Die hoëlui wat armes vertrap om hulleself verder te verryk, word skerp veroordeel (2:6-8; 3:10,15; 4:1; 5:10-12; 6:4-6; 8:4-6). Ook die onreg wat een volk teenoor 'n ander pleeg, staan onder God se oordeel (1:3 – 2:3). Die dag van die HERE is volgens Amos 'n dag van duisternis en onheil vir die Israeliete (5:18-20). Die valse vormgodsdienste van die Israeliete kom ook onder die loep (5:4-7,21-27).

Die boek kan soos volg ingedeel word:

1:1 Opskrif

1:2 Inleiding

1:3 – 2:16 Profetiese uitsprake teen volke

3:1 – 9:10 Oordeelsprofesieë teen Israel

9:11-15 Die herstel van Israel

1

¹ *Die woorde van Amos, een van die herders uit Tekoa^a – woorde wat aan hom geopenbaar is^b oor Israel. Dit was twee jaar voor die aardbewing, in die tyd van Ussia, die koning van Juda, en Jerobeam, seun van Joas, die koning van Israel. ² Hy het gesê:

*Die HERE brul uit Sion,
uit Jerusalem laat Hy sy stem hoor.
Die weivelde van die herders verdroog,
die top van Karmel verdor.

Profetiese uitsprake teen volke

³ *So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Damaskus,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hulle Gilead met dorsleë van yster gedors^c het.

*1:1 2 Kon 14:23; 15:1; 2 Kron 26:1; Jes 1:1; Hos 1:1; Am 7:14-15; Sag 14:5

^a1:1 *Tekoa*: Dit was 'n klein dorpie in die Judese heuweland, ongeveer 17 km suid van Jerusalem; vgl 2 Sam 14:2; Jer 6:1.

^b1:1 *Die woorde ... geopenbaar is*: Letterlik ‘woorde wat hy gesien het’.

*1:2 Jos 19:26; Ps 65:13; Joël 3:16; Am 9:3

*1:3-5 Jes 17:1-3; Jer 49:23-27; Sag 9:1

^c1:3 *dorsleë ... gedors*: So 'n dorsleë het bestaan uit 'n breë plank met stukkie yster aan die onderkant wat die koring van die are moes skei wanneer 'n dier dit oor die dorsvloer trek.

⁴ Ek sal vuur slinger^d teen die huis van Gasael;^e
dit sal die vestings^f van Ben-Hadad^g verteer.
⁵ Ek sal die sluitbalk van Damaskus breek;
Ek sal die een wat op die troon sit,
met geweld uit Bikat-Awen^h verwyder,
die septerdraer uit Bet-Eden;ⁱ
en die volk van Aram sal na Kir in ballingskap gaan.”
Dit het die HERE gesê.

⁶ *So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Gasa,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hulle 'n hele gemeenskap weggevoer het as ballinge
om hulle aan Edom oor te lewer.

⁷ Ek sal vuur slinger teen die stadsmuur van Gasa;
dit sal sy vestings verteer.

⁸ Ek sal die een wat op die troon sit,

^d1:4 *vuur slinger*: Tydens 'n beleg is stede bestook met brandpyle en brandende voorwerpe uit katapulte.

^e1:4 *Gasael*: Die Aramese koning wat in 843 vC in Damaskus aan bewind gekom het; vgl 2 Kon 8:7-15.

^f1:4 *vestings*: Dit was versterkte paleise of woonplekke van konings en die hoëlui.

^g1:4 *Ben-Hadad*: Hy was die seun van Gasael wat ná hom regeer het; vgl 2 Kon 13:3, 24.

^h1:5 *Bikat-Awen*: Die naam beteken ‘Vallei van Boosheid’.

ⁱ1:5 *Bet-Eden*: Die naam beteken ‘Huis van Geluk’.

^{*}1:6-8 Eseg 25:15-17; Joël 3:4-8; Sef 2:4-7; Sag 9:5-7

met geweld uit Asdod verwyder,
die septerdraer uit Askelon.
Ek sal my hand teen Ekron draai,
en die oorblyfsel van die Filistyne sal omkom.”
Dit het my Heer, die HERE, gesê.

⁹*So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Tirus,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hulle 'n hele gemeenskap
as ballinge oorgelewer het aan Edom,
en nie die verbond tussen broers
in ag geneem het nie.

¹⁰ Ek sal vuur slinger teen die stadsmuur van Tirus;
dit sal sy vestings verteer.”

¹¹*So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Edom,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hy sy broer met die swaard agtervolg het.
Hy het sy meegevoel onderdruk,
en in sy toorn het hy sonder ophou verskeur;
hy het onverpoosd met sy woede volgehou.^j

*1:9-10 Eseg 26:1 – 28:19; Joël 3:4-8; Sag 9:1-4; Matt 11:21-22; Luk 10:13-14

*1:11-12 Eseg 25:12-14; 35:1-15; Ob vs 1-14; Mal 1:2-5

j1:11 *toorn ... volgehou*: Daar is onsekerheid oor die betekenis van die bronteks.

¹² Ek sal vuur slinger teen Teman;
dit sal die vestings in Bosra verteer.”

¹³ *So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van die Ammoniete,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hulle swanger vroue van Gilead oopgekloof het
sodat hulle hulle grondgebied kon uitbrei.

¹⁴ Ek steek 'n vuur aan in die stadsmuur^k van Rabba;
dit sal sy vestings verteer
te midde van strydkrete op die dag van oorlog,
in 'n orkaan op die dag van stormwind.

¹⁵ Hulle koning sal in ballingskap gaan,
hy en sy amptenare saam met hom.”
Dit het die HERE gesê.

2

¹ *So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Moab,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hy die beendere van die koning van Edom
tot kalk verbrand het.

*1:13-15 Eseg 21:28-32; 25:1-7; Sef 2:8-11

^k1:14 *in ... stadsmuur*: Stadsmure het dikwels ruimtes gehad waar voorrade gestoor is.

*2:1-3 Eseg 25:8-11; Sef 2:8-11

² Ek sal vuur slinger teen Moab;
dit sal die vestings van Kerijot verteer;
te midde van krygsrumoer sal Moab sterf,
te midde van strydkrete,
te midde van die geluid van ramshorings.

³ Ek sal die heerser met geweld uit hul midde verwyder
en al sy amptenare saam met hom ombring.”
Dit het die HERE gesê.

⁴ *So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Juda,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hulle die onderrig van die HERE verwerp
en sy vaste voorskrifte nie nagekom het nie.
Hulle vals gode het hulle laat dwaal,
dié waaragter hulle voorouers aan geloop het.

⁵ Ek sal vuur slinger teen Juda;
dit sal die vestings van Jerusalem verteer.”

⁶ *So sê die HERE:

“Oor drie oortredings van Israel,
ja, oor vier, sal Ek dit nie herroep nie;
omdat hulle regverdiges vir geld verkoop
en behoeftiges vir 'n paar sandale.

*2:4 Lev 26:14; Eseg 20:18,30; Am 1:3

*2:6 Lev 25:39; Am 1:3; 8:6

⁷ *Hulle trap^l op die stof van die aarde,
die koppe van armes,
en stoot weerloses uit die pad.

'n Man en sy pa gaan na die dieselfde meisie,
sodat hulle my heilige Naam ontheilig.

⁸ *Op klere wat as pand geneem is,
strek hulle hulle uit langs elke altaar;
en wyn wat as boetes geneem is,
drink hulle in die huis van hulle God.

⁹ *Ek is die Een wat die Amoriete,
so lank soos sederbome
en so sterk soos eikebome,
uitgeroei het voor hulle uit.

Ek het hulle uitgeroei –
hulle vrug bo en hulle wortels onder.

¹⁰ *Ek is die Een wat julle uit Egipteland laat optrek
en julle veertig jaar lank
deur die woestyn laat gaan het
om die land van die Amoriete in besit te neem.

¹¹ Ek het van julle seuns as profete laat optree
en van julle jong manne as nasireërs.^m

*2:7 Klaagl 2:10

^l2:7 *trap*: Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “hulle hyg”.

*2:8 Eks 22:26-27

*2:9 Deut 3:8-11

*2:10 Eks 12:51; Am 3:1

^m2:11 *nasireërs*: 'n Nasireër is iemand wat aan die HERE gewy is nadat 'n gelofte afgelê is. Wyn en alkoholiese drank was vir nasireërs verbode; vgl Num 6:1-21; Rigt 13:2-5.

Is dit nie so nie, Israeliete?”

Dit is die uitspraak van die HERE.

¹² *Maar julle het die nasireërs wyn laat drink;

aan die profete het julle opdrag gegee,

‘Julle mag nie profeteer nie!’

¹³ Kyk, Ek bring julle tot stilstand waar julle is;

net soos 'n wa oorvol van gesnyde graan

tot stilstand kom.ⁿ

¹⁴ *'n Toevlugsoord vir die vinnige het verlore gegaan;

die sterke sal nie sy krag kan inspan nie

en die held nie sy eie lewe kan red nie.

¹⁵ *Die boogskutter sal nie staande bly nie;

die vlugvoetige sal nie ontkom nie,

en die perderuiter nie sy eie lewe kan red nie.

¹⁶ Die dapperste onder die helde

sal op daardie dag kaal wegvlug,”

is die uitspraak van die HERE.

3

Oordeelsprofesieë teen Israel

¹ *“Luister na hierdie woord wat Ek, die HERE, teen julle

*2:12 Num 6:3

ⁿ2:13 *Kyk ... kom*: Daar is onsekerheid oor die betekenis van die Hebreeuse werkwoorde in hierdie teks.

*2:14 Pred 9:11; Am 9:1

*2:15 Ps 33:17

*3:1 Am 1:1; 2:4,6,10

uitgespreek het, Israeliete, teen die hele geslag wat Ek uit Egipteland laat optrek het, ²*'Net met julle, uit al die geslagte van die aarde, het Ek 'n besondere verhouding gehad; daarom gaan Ek van julle rekenskap eis oor al julle sondeskuld.' ”

³ Loop twee saam sonder dat hulle afgespreek het?

⁴ Brul 'n leeu in die bos

as daar vir hom geen prooi is nie?

Laat 'n jong leeu sy stem hoor uit sy lêplek

sonder dat hy iets gevang het?

⁵ Duik 'n voël af op 'n wip op die grond

as daar vir hom geen lokaas is nie?

Klap 'n wip op uit die grond

as dit glad nie iets vang nie?

⁶* As 'n ramshoring in 'n stad geblaas word,

bewe mense nie?

As daar teenspoed in 'n stad is,

het die HERE dit nie gedoen nie?

⁷* Ja, my Heer, die HERE, doen niks nie,

tensy Hy sy vertroulike besluit openbaar

aan sy diensknegte, die profete.

⁸* 'n Leeu het gebrul –

wie sal nie bang wees nie?

***3:2** Deut 7:6; Ps 147:19; Eseg 20:36-38; Dan 9:12; Matt 10:15; Luk 12:47;
Rom 2:9; 1 Pet 4:17

***3:6** Jes 45:7

***3:7** Gen 6:13; 18:17-21; Op 10:7

***3:8** Hand 4:20; 1 Kor 9:16

My Heer, die HERE, het gepraat –
wie sal nie profeteer nie?

⁹ *Basuin dit uit oor die vestings^o in Asdod,
oor die vestings in Egipteland.

Sê: “Kom bymekaar op die heuwels by Samaria
en aanskou die groot paniek in haar,
die verdrukking in haar midde.”

¹⁰ *Die uitspraak van die HERE is:
“Hulle weet nie hoe om reg op te tree nie,
hulle wat die buit van geweld en misdaad
opstapel in hulle vestings.”

¹¹ Daarom, so sê my Heer, die HERE:
“Daar is 'n vyand, en hy is reg rondom die land!
Hy gaan jou^p versterkings laat intuïmel,
jou vestings word geplunder.”

¹² So sê die HERE:

“Soos 'n skaapwagter twee stukkie agterbeen
en die kraakbeen van 'n oor red
nadat 'n leeu gevreet het,^q

*3:9 Jer 23:13; Am 1:8; 3:12

^o3:9 *vestings*: Dit was versterkte paleise of woonplekke van konings en die hoëlui.

*3:10 Ps 14:4; Jer 4:22; Am 5:7; 6:12

^p3:11 *jou*: Dit verwys na Samaria.

^q3:12 *nadat ... het*: Die bronteks lui “uit die bek van 'n leeu”.

so sal die Israëliete gered word
wat in Samaria sit

met net die hoek van 'n bed
en die kantstuk van 'n sofa.^r

¹³ *Luister en getuig teen die huis van Jakob.”

Dit is die uitspraak van my Heer, die HERE,
die God wat Heerser is oor alle magte.

¹⁴ *“Ja, die dag wanneer Ek van Israel rekenskap

eis oor sy oortredings,
gaan Ek ook rekenskap eis
van die altare van Bet-El:

Die horings van die altaar^s sal afgekap word;
dit sal op die grond val.

¹⁵ *Ek gaan die winterhuis verwoes

saam met die somerhuis.^t

Die huise met ivoorinleg sal tot niet gaan
en groot huise sal verval,”

is die uitspraak van die HERE.

^r3:12 *hoek ... sofa*: Daar heers onsekerheid oor die presiese vertaling van die bronteks.

*3:13 Ps 50:7

*3:14 2 Kon 23:15

^s3:14 *horings ... altaar*: 'n Vluchteling kon asiel soek deur die uitstaande hoeke van die altaar vas te gryp; vgl Eks 21:13-14; 1 Kon 1:50; 2:28.

*3:15 1 Kon 22:39; Jer 36:22

^t3:15 *winterhuis ... somerhuis*: In Israel het welgesteldes ook soos die konings 'n somer- en winterverblyf gehad; vgl 2 Kon 21:1, 18.

4

¹*Luister na hierdie woord,
koeie van Basan op die berg Samaria,
julle wat die armes verdruk
en die behoeftiges mishandel,
wat vir julle mans sê:
“Bring, sodat ons kan drink!”

²*My Heer, die HERE,
het gesweer by sy heiligheid:
“Kyk, daar kom dae oor julle
wanneer julle in mandjies weggedra word,
ja, dié van julle wat oorbly, in vissermanspotte.^u

³*Deur die bresse in die stadsmuur^v
sal julle een ná die ander uitgebring word^w
en weggegooi word^x na Harmon,^y

*4:1 Ps 22:13; Hos 5:11; Am 6:1

*4:2 Ps 89:36; Jer 16:16

^u4:2 *mandjies ... vissermanspotte*: Daar is onsekerheid oor die betekenis van die bronteks. Wegvoering in ballingskap word soms metafories met die vangs van visse vergelyk; vgl Jer 16:16; Hab 1:14.

*4:3 Eseg 12:5

^v4:3 *in die stadsmuur*: Die woorde kom nie in die bronteks voor nie, maar word veronderstel.

^w4:3 *uitgebring word*: Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “uitgaan”.

^x4:3 *weggegooi word*: Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui “julle sal weggooi”.

^y4:3 *na Harmon*: Daar is onsekerheid oor die betekenis van die Hebreeuse woord of die ligging van Harmon, indien dit na 'n plek verwys.

is die uitspraak van die HERE.

4 “*Kom na Bet-El en oortree,
na Gilgal en oortree nog meer.

Bring julle offers soggens,
en elke derde dag julle tiendes.

5 *Offer 'n dankoffer* van dit wat met suurdeeg gebak is.

Kondig julle vrywillige offers aan, maak dit bekend;
want so hou julle daarvan, Israeliete,”
is die uitspraak van my Heer, die HERE.

6 “*Selfs toe Ek julle met leë monde gelaat het^z

in al julle stede,
met broodgebrek in al julle woonplekke,
het julle nie na My teruggekeer nie,”
is die uitspraak van die HERE.

7 “*Selfs toe Ek die reën van julle weggehou het,

reeds drie maande voor die oestyd,
en Ek oor een dorp laat reën het
en oor 'n ander dorp nie laat reën het nie,
toe een stuk grond reën gekry het,

*4:4 Deut 14:28; 26:12; Hos 4:15; Am 3:14

*4:5 Eks 35:29; Lev 22:18-21

*4:5 *dankoffer*: Lev 7:13-14; 23:17

*4:6 Am 4:8-11; Hag 2:17

^z4:6 *leë ... het*: Die bronteks lui “skoon tande gegee het”.

*4:7 Jer 3:1-3

en die ander stuk grond
waarop Ek nie laat reën het^a nie, verdroog het;
8 toe twee, drie dorpe na een dorp geslinger het
om water te drink,
maar hulle dors nie kon les nie;
het julle nie na My teruggekeer nie,”
is die uitspraak van die HERE.

9 “*Ek het julle met skroesisiekte en witroes getref.
Baie van julle tuine en wingerde,
julle vyeboom en olyfboom,
het die ruspes kaal gevreet,
maar julle het nie na My teruggekeer nie,”
is die uitspraak van die HERE.

10 “*Ek het pessiektes onder julle losgelaat
soos in Egipte;
Ek het julle jong manne met die swaard omgebring,
saam met julle buitgemaakte perde.
Ek het die stank van julle leërmag
in julle neusgate laat opslaan,
maar julle het nie na My teruggekeer nie,”
is die uitspraak van die HERE.

^a4:7 *waarop ... het*: Die LXX en verskeie Hebreeuse manuskripte word hier gevolg. Die bronteks lui “waarop U nie laat reën het nie”.

*4:9 Joël 1:4-7,12

*4:10 2 Kon 13:3,7

¹¹ “*Ek het by julle verwoesting aangerig
soos die verskriklike verwoesting van Sodom en Gomorra.
Julle het geword soos 'n stuk hout
wat uit vlamme gepluk is;
maar julle het nie na My teruggekeer nie,”
is die uitspraak van die HERE.

¹² “*Daarom gaan Ek die volgende aan jou doen, Israel;
en omdat Ek dit aan jou gaan doen –
wees gereed om jou God te ontmoet, Israel!”

¹³ *Ja, kyk, Hy wat die berge vorm
en die wind skep,
wat aan 'n mens sy beplanning^b bekendmaak,
wat die dagbreek duisternis^c maak,
wat trap op die hoogtes van die aarde,
die HERE,
die God wat Heerser is oor alle magte,
is sy Naam!

5

¹ *Luister na hierdie woord, huis van Israel, wat ek as 'n treurlied oor

*4:11 Gen 19:24-25; Jud vs 23

*4:12 Jer 5:22

*4:13 Ps 139:3; Jer 10:16; Dan 2:22,28,30; Am 5:8-9,27; 8:9

^b4:13 *sy beplanning*: Daar is verskil van mening oor die betekenis van die Hebreeuse woord.

^c4:13 *dagbreek duisternis*: 'n Aantal Hebreeuse manuskripte en die LXX lui “dagbreek en duisternis”.

*5:1 Jer 7:29; 9:10,17; Eseg 19:1

julle aanhef:

² “*Sy het geval,
die jongvrou Israel sal nie weer opstaan nie.
Verlate lê sy op haar grond
met niemand wat haar ophelp nie.”

³ Ja, so sê my Heer, die HERE:

“Die stad wat uittrek met duisend,
hou honderd oor;
en die een wat uittrek met honderd,
hou tien oor vir die huis van Israel.”

⁴ * Ja, so sê die HERE vir die huis van Israel:

“Soek My, dan sal julle leef.
⁵ Moet Bet-El* nie besoek nie;
na Gilgal* mag julle nie gaan nie
en na Berseba* die grens nie oorsteek nie.
Want Gilgal sal beslis in ballingskap gaan^d

*5:2 Jes 33:23; 47:1

*5:4 Deut 4:29; 2 Kron 15:2; Jes 55:3; Jer 29:13

*5:5 *Bet-El*: 1 Kon 12:28-29; Am 4:4

*5:5 *Gilgal*: 1 Sam 7:16; 11:14

*5:5 *Berseba*: Gen 21:31-33; Am 8:14

^d5:5 *Gilgal ... gaan*: In Hebreeus is daar klankassosiasie tussen die naam Gilgal en “beslis in ballingskap gaan”.

en Bet-El sal 'n nietigheid word.”

⁶*Soek die HERE, dan sal julle leef

– anders vlam Hy op soos 'n vuur in die huis van Josef;
die vuur sal verteer

en daar is niemand wat dit vir Bet-El kan blus nie –

⁷*ja, julle wat die reg verander in wildeals,
en geregtigheid teen die grond gooi.

⁸*Hy wat die Sewester en Orion maak,

wat stikdonker verander in môre

en dag in nag laat verdonker;

wat die water van die see roep

en dit uitgiet oor die oppervlakte van die aarde –

HERE is sy Naam.

⁹*Dit is Hy wat verwoesting laat losbars oor 'n vesting,
ja, verwoesting kom oor 'n versterkte stad.

¹⁰*Hulle haat die een wat in die stadspoort tereg wys
en verafsku hom wat reguit praat.

¹¹*Daarom, omdat julle graanbelasting van armes eis
en 'n heffing op graan van hulle neem,

*5:6 Jes 55:3,6-7; Am 5:14

*5:7 Am 6:12

*5:8 Job 9:9; 38:31

*5:9 Jes 29:5; Miga 5:11

*5:10 Job 5:4; Ps 127:5; Jes 29:21; Am 5:12,15; Gal 4:16

*5:11 Deut 28:30; Miga 6:15; Sef 1:13; Hag 1:6

het julle huise van gekapte klip gebou,
maar julle sal nie daarin woon nie;
het julle pragtige wingerde geplant,
maar julle sal die wyn daarvan nie drink nie.

¹² *Ek weet immers hoe baie julle oortredings
en hoe talryk julle sondes is,
julle wat vyandig is teenoor regverdiges,
wat omkoopgeld vat
en behoefdiges in die stadspoort wegwys.

¹³ *Daarom is die verstandige in hierdie tyd stil,
want dit is 'n bose tyd.

¹⁴ *Soek die goeie, nie die slegte nie,
sodat julle kan lewe;
dan sal die HERE,
die God wat Heerser is oor alle magte,
só by julle wees soos wat julle sê.

¹⁵ *Haat die slegte, wees lief vir die goeie,
en vestig die reg in die stadspoort.

Miskien sal die HERE,
die God wat Heerser is oor alle magte,
wat oor is van Josef, genadig wees.

¹⁶ *Daarom, so sê die HERE,

*5:12 Jes 29:21; Am 2:7

*5:13 Am 6:10; Ef 5:16

*5:14 Miga 3:2

*5:15 Sef 2:7; Rom 12:9

*5:16 2 Kron 35:25; Jer 9:17

die God wat Heerser is oor alle magte, my Heer:
“Op al die dorpspleine klink die rouklag op.
In al die strate roep hulle, ‘O wee! O wee!’
Hulle roep plaaswerkers om deel te neem
aan die rouplegtigheid en die rouklag,
saam met die kenners van treursang.
17 *In al die wingerde klink die rouklag op,
want Ek trek deur jou midde.”
Dit het die HERE gesê.

18 *Wee dié wat uitsien na die dag van die HERE.
Wat hou dit vir julle in?
Die dag van die HERE is duisternis, nie lig nie,
19 *soos wanneer iemand vlug vir 'n leeu,
maar 'n beer val hom aan.
As hy wel in die huis kom
en met sy hand teen die muur leun,
dan pik 'n slang hom.
20 Die dag van die HERE,
is dit nie duisternis, en nie lig nie,
donker met geen ligglans nie?

21 “*Ek haat, ek verwerp julle feeste;
Ek wil julle feesvierings nie ruik nie.

*5:17 Eks 12:12; Nah 1:12

*5:18 Joël 1:15; 2:1-2,11,31; 3:14

*5:19 Job 20:24; Jes 24:17-18; Jer 48:44

*5:21-22 Jes 1:11-14

- 22 Ja, selfs al lê julle vir My brandoffers
en julle graanoffers op die altaar,
Ek aanvaar dit nie;
'n maaltydoffer van julle vetgemaakte kalwers
kyk Ek nie eers na nie.
- 23 *Hou die lawaai van julle liedere weg van My;
die klank van julle harpe wil Ek nie hoor nie.
- 24 *Laat die reg voortrol soos water
en geregtigheid soos 'n standhoudende stroom.
- 25 *Het julle slagoffers en graanoffers vir My gebring,
die veertig jaar in die woestyn, huis van Israel?
- 26 Julle sal Sakkoet,^e julle koning,^f en Kajjawan,^g
julle beelde, die ster van julle gode
wat julle vir julle gemaak het, moet dra.
- 27 Ek gaan julle tot anderkant Damaskus
in ballingskap wegvoer,”

*5:23 Jes 5:12

*5:24 Jer 22:3; Eseg 45:9; Hos 6:6; Miga 6:8

*5:25-27 1 Kon 14:15; Hand 7:42-43

^e5:26 *Sakkoet*: Dit was in Mesopotamië 'n bekende sterregod. Die vokale van die naam is in Hebreeus verander (Sikkoet) sodat dit as 'Afstootlik' gelees kan word.

^f5:26 *julle koning*: Dit dui aan dat Sakkoet vir die Israeliete die belangrikste sterregod was.

^g5:26 *Kajjawan*: Dit was 'n titel van Saturnus wat in Arabies bekend is as Kaiwan en in Siries as Kewan. In Akkadies beteken die naam 'die bestendige een'. Die vokale van hierdie naam is ook in Hebreeus verander (Kijjoen) sodat dit as 'Afstootlik' gelees kan word.

het die HERE gesê.

God wat Heerser is oor alle magte, is sy Naam.

6

¹*Wee dié wat gerus is in Sion,
dié wat hulle veilig voel op die berg Samaria,
die hooggeplaastes van die voorste van die nasies,
na wie die huis van Israel kom.

²*Gaan oor die grens na Kalne* en kyk;
loop van daar na Hamat-Rabba,*
en gaan af na Gat* van die Filistyne.
Is julle beter as hierdie koninkryke,
of is hulle grondgebied groter as julle s'n,
³*julle wat die dag van onheil as ver beskou,
maar die gewelddadige einde nader bring?^h

⁴Hulle lê op beddens met ivoorinleg,
luiers rond op hulle sofas,
eet lammers uit die trop kleinvee
en kalwers uit die voerstal.

*6:1 Am 4:1; Sef 1:12; Luk 6:24

*6:2 Nah 3:8

*6:2 *Kalne*: Jes 10:9

*6:2 *Hamat-Rabba*: 2 Kon 18:34

*6:2 *Gat*: 1 Sam 5:8; 2 Kron 26:6

*6:3 Eseg 12:27; Am 9:10

^h6:3 *gewelddadige ... bring*: Daar is onsekerheid oor die betekenis van die bronteks.

⁵*Hulle neurie met begeleiding van die harp;
soos Dawid, improviseer hulle op musiekinstrumente.

⁶*Hulle drink offerbakkeⁱ vol wyn;^j
met die beste olies self hulle hulleself;
maar hulle treur nie oor die ondergang van Josef nie.

⁷*Daarom sal hulle nou in ballingskap gaan
aan die voorpunt van die ballinge;
die gefuif van dié wat rondluier, kom tot 'n einde.

⁸*My Heer, die HERE, het by Homself gesweer;
die uitspraak van die HERE,
die God wat Heerser is oor alle magte, is:
“Ek verafsku die hoogmoed van Jakob,
en sy vestings^k haat Ek.
Ek gaan die stad en alles daarin oorlewer.”

⁹ As daar tien mense in 'n enkele huis oor is, sal hulle sterf. ¹⁰*En

*6:5 1 Kron 23:5; 2 Kron 29:26

*6:6 Gen 37:25; Am 2:8; 4:1

ⁱ6:6 *offerbakke*: Dit verwys na houers wat in tempels gebruik is vir plengoffers; vgl Eks 27:3.

^j6:6 *Hulle ... wyn*: Kan ook vertaal word “Hulle drink uit offerbakke met wyn”.

*6:7 Am 7:11,17

*6:8 Ps 47:5; Jer 51:14; Eseg 24:21; Am 8:7; Heb 6:13,17

^k6:8 *vestings*: Dit was versterkte paleise of woonplekke van konings en die hoëlui.

*6:10 1 Sam 31:12; Ps 128:3

wanneer 'n familielid,^l die een wat die lyk moet versorg,^m dit optel om dit uit die huis te neem en vir iemand wat agter in die huis is, vra: “Is daar nog by jou?” en hy antwoord: “Dis klaar!”, sal hy sê: “Bly net stil! Want die Naam van die HERE moet nie genoem word nie.”

¹¹ *Want kyk, die HERE gee opdrag,
en Hy slaan die groot huis aan stukke
en die klein huis tot splinters.

¹² *Hardloop perde op 'n rotswand
of ploeg 'n mens dit met osse?
En tog het julle die reg in 'n giftige plant verander
en die vrug van geregtigheid in wildeals.

¹³ Julle is bly oor Lo-Dabar.ⁿ
Julle sê: “Het ons nie met eie krag
Karnajim^o vir ons verower nie?”

¹⁴ “Maar kyk, Ek laat teen julle, huis van Israel,
'n nasie optrek,”

^l6:10 *'n familielid*: Die bronteks kan ook vertaal word “oom”; vgl Lev 10:4-5.

^m6:10 *een ... versorg*: Die bronteks word verskillend vertaal. Die woord dui egter iemand aan wat met speserye 'n lyk moet versorg.

*6:11 2 Kon 25:9; Jes 55:11; Am 3:15

*6:12 Am 5:7; Hos 10:4

ⁿ6:13 *Lo-Dabar*: Dit was 'n dorp oos van die Jordaan in die noorde van Gilead. Die naam is hier só geskryf dat dit ‘niks’ beteken.

^o6:13 *Karnajim*: Dit was 'n dorp in Basan op Aramese grondgebied. Die naam beteken ‘dubbele horings’. Horings was 'n simbool van krag.

is die uitspraak van die HERE,
die God wat Heerser is oor alle magte,
“en hulle sal julle teister
van Lebo-Hamat tot by die droë loop van die Araba.”^p

7

¹*Dit het my Heer, die HERE, my laat sien: Kyk, Hy was besig om sprinkaanswerms te vorm net toe die saad in die lente^q begin opkom. En onthou, dit kom net ná die koning se hooi gemaak is.

²*Toe hulle die groenigheid van die land afgevreet het, sê ek: “My Heer, HERE – vergeef tog! Hoe sal Jakob kan bly staan? Want hy is klein.”

³*Die Here was spyt daaroor.

“Dit sal nie gebeur nie,”
het die HERE gesê.

⁴*Dit het my Heer, die HERE, my laat sien: Kyk, my Heer, die

^p6:14 *Lebo-Hamat ... Araba*: Lebo-Hamat was die noordelike grensdorp van die koninkryk van Israel. Die Araba is die droë terrein in die Jordaanvallei. Die droë loop van die Araba was die suidelike grens van die koninkryk van Israel; vgl Num 34:7-8; 1 Kon 8:65; 2 Kon 14:23-25.

*7:1 Am 7:4,7

^q7:1 *saad ... lente*: Dit is die saad van verskillende soorte groente wat teen die einde van die winter in Februarie – Maart gesaai is.

*7:2 Jes 51:19

*7:3 Deut 32:36; Am 7:6; Jona 3:10

*7:4 Am 7:1

HERE, was gereed om 'n regstryd deur vuur aan te kondig. Dit het die groot oerwater^r laat opdroog, en sou die bewerkbare grond verteer.

⁵*Ek sê toe: “My Heer, HERE – hou tog op! Hoe sal Jakob kan bly staan? Want hy is klein.” ⁶*Die HERE was spyt daaroor.

“Ook dit sal nie gebeur nie,”
het my Heer, die HERE, gesê.

⁷*Dit het Hy my laat sien: Kyk, my Heer het gestaan by 'n muur van harde metaal. In sy hand was daar 'n voorwerp van harde metaal.^s

⁸*Toe sê die HERE vir my: “Wat sien jy, Amos?” Ek het geantwoord: “Harde metaal.” My Heer sê toe vir my: “Kyk, Ek gaan harde metaal tussen my volk Israel neersit. Ek sal nie weer by hom verbygaan nie.

⁹*“Die hoogtes van Isak sal verwoes word

^r7:4 *groot oerwater*: Dit verwys na die ondergrondse water wat die oorsprong is van fonteine en strome.

*7:5 Am 7:2-3

*7:6 Deut 32:36; Am 7:6; Jona 3:10

*7:7 2 Kon 21:13; Am 7:1

^s7:7 *harde metaal ... harde metaal*: Daar is onsekerheid oor die vertaling van die Hebreëuse woord wat hier met “harde metaal” weergegee word. Hier word die LXX gevolg. Die tradisionele vertaling ‘loodreg’ en ‘skietlood’ berus nie op goeie gronde nie.

*7:8 2 Kon 21:13; Jes 28:17; 34:11; Klaagl 2:8; Miga 7:18

*7:9 Am 7:11

en die heiligdomme van Israel sal puinhoop wees.

Ek gaan teen die huis van Jerobeam
optree met die swaard.”

¹⁰ *Amasia, die priester van Bet-El, het toe vir Jerobeam, die koning van Israel, laat weet: “Amos het teen u 'n komplot gesmee binne die huis van Israel. Die land sal dit nie kan uithou onder al sy woorde nie; ¹¹ *want dit is wat Amos sê,

“ ‘Deur die swaard sal Jerobeam sterf,
en Israel sal beslis in ballingskap gaan,
weg van sy grondgebied af.’ ”

¹² *Amasia sê toe vir Amos: “Siener, trap! Vlug vir jou eie beswil na die land van Juda; gaan verdien daar jou brood en profeteer daar.

¹³ *In Bet-El mag jy nie meer verder profeteer nie, want dit is die koning se heiligdom; dit is 'n tempel van die koninkryk.”

¹⁴ *Amos het geantwoord en vir Amasia gesê: “Ek is nie 'n beroepsprofeet nie en ook nie lid van 'n profetegroep nie; maar ek is 'n veewagter en prik wildevy. ^t ¹⁵ *Die HERE het my agter die

*7:10 1 Kon 12:31-32; Am 1:1; 3:14; 7:13

*7:11 Am 5:27; Am 6:7

*7:12 2 Sam 24:11; Am 1:1; Miga 3:5,11

*7:13 1 Kon 12:29 – 13:1

*7:14 2 Kon 2:3; Am 1:1; Sag 13:5

^t7:14 *prik wildevy*: Wildevy is met 'n metaalvoorwerp geprik om dit vinniger te laat ryp word. Dit is gewoonlik deur seisoenwerkers gedoen.

*7:15 Am 3:8

kleinvee weggevat en die HERE het vir my gesê, ‘Gaan profeteer vir my volk Israel!’ ¹⁶ *Hoor dan nou die woord van die HERE:

“Jy sê,

“ ‘Jy mag nie teen Israel profeteer nie en jy mag nie teen die huis van Isak ekstaties preek^u nie.’

¹⁷ “*Daarom, so sê die HERE,

“ ‘Jou vrou sal in die stad hoereer, en deur die swaard sal jou seuns en dogters val. Jou grond sal met 'n maatlyn opgedeel word, en jy self sal op onrein grond sterf. En Israel sal beslis in ballingskap gaan, weg van sy grondgebied af.’ ”

8

¹ *Dit het my Heer, die HERE, my laat sien: Daar was 'n mandjie met somervrugte. ² *Hy het gevra: “Wat sien jy, Amos?” Ek het geantwoord: “'n Mandjie met somervrugte.”

Daarop sê die HERE vir my: “Die einde^v het vir my volk Israel aangebreek. Ek sal nie weer by hom verbygaan nie.”

*7:16 Deut 32:2; Eseg 21:2; Miga 2:6

^u7:16 *ekstaties preek*: Die Hebreeuse idioom verwys na ‘uitspuug’.

*7:17 2 Sam 8:2; Ps 60:8; Hos 4:13

*8:1 Am 7:4,7

*8:2 Am 7:8

^v8:2 *einde*: In Hebreeus klink ‘somervrugte’ en ‘einde’ byna dieselfde.

³ “*Die sangeresse van die paleis sal weeklaag
op daardie dag,”

is die uitspraak van my Heer, die HERE.

“Tallose lyke, oral neergegooi! Stilte!”

⁴ Luister hierna, julle wat op behoefdiges trap,
en daarop uit is om weerloses in die land uit te wis

⁵ * deur te sê:

“Wanneer is nuwemaan verby,

sodat ons weer koring kan verkoop,

en die Sabbat, sodat ons die graansakke kan oopmaak?”^w

net om 'n efa kleiner te maak

en 'n •sikkel groter,

en om te kul met 'n vals weegskaal,

⁶ * om armes vir geld te koop

en behoefdiges vir 'n paar sandale.

“Die uitskotgraan sal ons ook verkoop.”

⁷ *Die HERE het gesweer by die trots van Jakob:^x

“Ek sal al hulle dade in ewigheid nie vergeet nie.

⁸ *Sal die aarde nie hieroor skud nie,

*8:3 Am 5:16,23; 6:4-5,10

*8:5 Eseg 45:10; Hos 12:8; Miga 6:10-11

^w8:5 *graansakke ... oopmaak*: Dit beteken dat graan te koop aangebied word.

*8:6 Am 2:6

*8:7 Hos 8:13; 9:9; Am 6:8

^x8:7 *gesweer ... Jakob*: Die HERE sweer altyd by Homself. Hierdie woorde is sarkasties bedoel.

*8:8 Jer 46:7-8; Hos 4:3; Am 9:5

en elkeen wat daarop woon, nie treur nie?
Dit sal in sy geheel styg soos die Nyl;
dit sal onstuimig wees
en terugsak soos die rivier van Egipte.”

⁹” Op daardie dag,”

is die uitspraak van my Heer, die HERE,
“sal Ek die son laat ondergaan op die middaguur
en dit helder oordag donker maak vir die aarde.

¹⁰ *Ek sal julle feeste in 'n rouplegtigheid verander
en al julle liedere in treursange.

Ek sal om alle heupe 'n roukleed hang
en op elke kop 'n kaal plek^y maak.

Ek sal dit laat wees
soos die rouplegtigheid oor 'n enigste kind
en die einde daarvan soos 'n bittere dag.”

¹¹ “*Kyk, daar kom dae,”

is die uitspraak van my Heer, die HERE,
“dat Ek hongersnood in die land sal uitstuur –
nie 'n honger na brood en 'n dors na water nie,
maar 'n honger om die woorde van die HERE te hoor.

¹² *Hulle sal strompel van see tot see;

*8:9 Jes 60:20; Jer 15:9; Miga 3:6; Matt 24:29; 27:45

*8:10 Jes 3:24; Jer 6:26; Sag 12:10

^y8:10 *kop ... plek*: Dit was 'n teken van rou.

*8:11 Ps 74:9; Jes 29:10; Miga 3:7

*8:12 Hos 5:6

van noord na oos sal hulle dwaal,
op soek na die woord van die HERE,
maar dit nie vind nie.

¹³ *Op daardie dag sal die mooi jongmeisies flou word,
ook die jongmanne, van dors.

¹⁴ *Hulle wat sweer by die Skuld van Samaria,^z
en sê, 'So waar as wat jou god leef, Dan',
of 'so waar as wat jou god leef, Berseba';^a
hulle sal val en nie weer opstaan nie."

9

¹ *Ek het my Heer by die altaar sien staan. Hy het gesê:

"Slaan die pilaarkop sodat die drumpels skud.
Maak 'n einde aan hulle,^b
aan wie op die voorpunt is van hulle almal.
Hulle agterhoede sal Ek met die swaard ombring.
Geen vlugteling onder hulle sal ontvlug nie;
geen oorlewende onder hulle sal ontkom nie.

*8:13 Jes 41:17; Klaagl 1:18; 2:21; Hos 2:3

*8:14 Deut 9:21; 1 Kon 12:29-30; Hos 10:8; Am 5:5

^z8:14 *Skuld van Samaria*: Dit verwys na die afgod Baäl; vgl 1 Kon 16:32-33;
Hos 8:5.

^a8:14 *so waar ... Berseba*: Die LXX word hier gevolg. Die bronteks lui "so
waar as wat die pad na Berseba leef"; vgl Am 5:5.

*9:1 Jes 9:14; Am 2:14; 7:1

^b9:1 *Maak ... hulle*: Hierdie lesing is verkry deur enkele vokaalwysigings. Daar
is onsekerheid oor die betekenis van die gevokaliseerde bronteks.

²*Al grawe hulle tot in die doderyk –

van daar af sal my hand hulle uithaal.

Al klim hulle op in die hemel –

van daar af sal Ek hulle afbring.

³*Al verberg hulle hulleself op die kruin van Karmel –

daar sal Ek hulle opspoor en uithaal.

Al kruip hulle vir my oë weg op die bodem van die see –

daar sal Ek die slang opdrag gee en hy sal hulle pik.

⁴*Al gaan hulle in ballingskap voor hulle vyande uit –

daar sal Ek die swaard opdrag gee en dit sal hulle ombring.

Ek sal my oog op hulle hou,

ten kwade, nie ten goede nie.”

⁵*My Heer, die HERE, Heerser oor alle magte,

Hy wat die aarde aanraak en dit sidder,

sodat almal wat daarop woon, treur,

en dit styg in sy geheel soos die Nyl

en sak terug soos die rivier van Egipte;

⁶*Hy wat in die hemel sy bokamer bou

en sy hemelkoepel op die aarde vestig;

wat die water van die see roep

en dit uitgiet oor die oppervlakte van die aarde –

HERE is sy Naam.

*9:2 Ps 139:8-9

*9:3 Jer 23:24

*9:4 Jer 21:10

*9:5 Ps 46:7; Am 8:8

*9:6 Am 5:8

7 “*Israeliete, is julle nie maar vir My
soos die Kussiete^c nie?”

is die uitspraak van die HERE.

“Het Ek nie Israel uit Egipteland laat optrek
en die Filistyne uit Kaftor
en die Arameërs uit Kir nie?”

8 *Kyk, die oë van my Heer, die HERE,
is gerig op die sondige koninkryk.

“Ek sal dit van die oppervlakte van die aarde af uitroei;
nogtans sal Ek die huis van Jakob
nie heeltemal uitroei nie,”
is die uitspraak van die HERE.

9 “* Ja, kyk, Ek gee bevel,
en Ek gaan onder al die nasies
die huis van Israel skud
asof hy in 'n sif geskud word,
maar nie 'n klippe sal op die grond val nie.^d”

10 *Deur die swaard sal al die sondaars
van my volk sterf, hulle wat sê,
‘Die onheil sal ons nie bereik nie,
nie tot by ons kom nie.’ ”

*9:7 Matt 3:9; Rom 2:25

^c9:7 *Kussiete*: Dit is inwoners van 'n gebied suidoos van Egipte.

*9:8 Jer 30:11; Ob vs 17

*9:9 Jes 30:28; Luk 22:31

^d9:9 *nie ... val nie*: In die Bybelse tyd is saad gesif om dit te skei van
onsuiwerhede soos klippies wat in die sif agtergebly het.

*9:10 Jes 28:15; Jer 5:12; Am 6:3

Die herstel van Israel

¹¹ *"Op daardie dag

sal Ek die vervalte skuilplek^e van Dawid herstel.

Ek sal die bresse toebou en die ruïnes herbou

om te wees soos in die dae van weleer,

¹² * sodat hulle dit wat oorgebly het van Edom

en al die nasies oor wie my Naam uitgeroep is,

in besit kan neem,"

is die uitspraak van die HERE,

wat dit gaan doen.

¹³ *"Kyk, daar kom dae,"

is die uitspraak van die HERE,

"wanneer die een wat ploeg

die een wat graan oes, sal inhaal,

en die een wat druiwe trap

die een wat die saadsak dra.

Die berge sal drup van druiwesap

en die heuwels sal golf van graan.

¹⁴ *Ek sal die lot van my volk Israel verander.

Hulle sal hulle verwoeste stede herbou en bewoon;

hulle sal wingerde plant en die wyn daarvan drink;

*9:11-12 Hand 15:16-18

^e9:11 *skuilplek*: In die somer is 'n skuilplek met takke in die boorde en wingerde gebou vir 'n wag; vgl Lev 23:42-43; 2 Sam 11:11; 1 Kon 20:12; Jes 4:6.

*9:12 Jes 43:6-7; Eseg 36:5; Ob vs 21; Mal 1:11; Hand 15:15-18

*9:13 Lev 26:5; Am 9:5

*9:14 Jes 61:4; Jer 30:3; Eseg 36:10,33-35; Sag 8:7-8

hulle sal tuine aanlê en die vrugte daarvan eet.

¹⁵ *Ek sal hulle plant in hulle grond

en hulle sal nie weer verwyder word

van die grond wat Ek aan hulle gegee het nie,”

sê die HERE, jou God.